

Studiehandledning

Uppsats Master- och magisternivå (15hp),
Pedagogiskt arbete/Yngre barns lärande
Didaktik med utomhuspedagogisk inriktning
Specialpedagogik
Kurskod: 942A11, 949A07, 949A28, 942A16, 949A13,
HT 2019

Kursansvariga lärare:

Fredrik Alm
fredrik.alm@liu.se
013-28 58 39

Eva Bolander
eva.bolander@liu.se
011-36 35 46

Inledning

Att arbeta med en uppsats ger möjlighet till fördjupning inom ett specifikt område genom att studenten formulerar och arbetar med ett avgränsat vetenskapligt problem. I kursen som ramar in arbetet ges en introduktion till uppsatsskrivande samt två tillfällen för diskussion, vägledning och viss återkoppling kring arbetet med uppsatsen. Därutöver arbetar studenten enskilt med stöd av en disputerad handledare. När uppsatsen är klar ska den läggas fram och försvaras vid ett seminarium.

Kursansvariga

Fredrik Alm, Institutionen för beteendevetenskap och lärande (IBL). Rum I:2 228, Hus I, Campus Valla. 013-28 58 39

Eva Bolander, Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier (ISV). Täckpan, Rum 6020 Campus Norrköping. 011-36 35 46

Schema

Vecka 35 2019 Torsdag 29 augusti, 10.15-16.00	Upprop och introduktion Presentation av forskarmiljöer och möjliga uppsatsområden Referenshanteringssystemet Mendeley
Vecka 45 2019 Torsdagen den 7 november, 10.15 – 16.00	Presentation och diskussion av studien Opponentskap och granskning av uppsats
Vecka 5 2020 Torsdagen den 30 januari, 10.15 – 16.00	Återkoppling i form av kamratrespons och tillfälle för handledning
Vecka 20 2020 Fredag 15 maj	Framläggning – tillfälle 1 Anmälan senast 30/4 Manus skickas in senast 7/5
Vecka 40 2020 Fredag 2 oktober	Framläggning – tillfälle 2 Anmälan senast 17/9 Manus skickas in senast 24/9
Vecka 7 2021 Fredag 19 februari	Framläggning – tillfälle 3 Anmälan senast 4/2 Manus skickas in senast 11/2

Val av uppsatsämne

Val av ämne meddelas till kursansvariga efter det första kurstillfället. Valet laddas upp i avsedd mapp på Samarbetsytan i Lisam. I dokumentet anges, utöver uppsatsämnet, om det gäller **magister- eller masternivå** samt inom vilken **inriktning** uppsatsen ska skrivas.

Handledning

Efter att kursansvariga mottagit ämnesvalen vidtalas lämpliga handledare. Besked lämnas via e-post (studentmejl). När besked lämnats är det studentens ansvar att snarast ta en mailkontakt med sin handledare för att komma överens om hur det fortsatta samarbetet skall se ut. Handledarens uppgifter är att:

- diskutera valt problemområde och hjälpa till med avgränsning av det problem som ska studeras och eventuella frågeställningar
- bistå med råd angående relevant litteratur inom forskningsområdet
- diskutera metodval, insamling, bearbetning och analys av material
- läsa och kommentera texter
- följa upp och kommentera återkoppling från andra studenter
- behandla forskningsetiska frågor
- ge klartecken när arbetet anses färdigt att läggas fram i seminarium
- diskutera vad opponentskap innebär.

Färdigställande och examination av uppsats

Uppsatser och examensarbeten ska granskas kritiskt och diskuteras offentligt. Examination sker genom att man (1) lägger fram och försvarar sin uppsats och (2) är opponent på en annan uppsats.

Anmälan om framläggning

Efter klartecken från handledaren anmäler studenten till Malin Åberg malin.berg@liu.se att uppsatsen ska läggas fram. Sista dag för anmälan finns angivet i schemat ovan. Där står också när arbetet skall laddas upp på Samarbetsytan i Lisam. Ungefär en vecka före seminariedagen publiceras seminarieschemat på Lisam.

Titelblad

Eftersom uppsatserna presenteras i en rapportserie ska de förses med ett särskilt titelblad och ett ISRN-nummer. På titelbladet ska även en engelsk titel anges. Efter titelbladet följer en sida med sammanfattning samt nyckelord. Begränsa antalet sökord till 3-4. Titelsidan måste till sin utformning följa den mall som finns för nedladdning i mappen *Mallar och ISRN-nr* under rubriken *Kursdokument* i Lisam. Där finns även listan med ISRN-nr som uppdateras vartefter anmälningarna kommer in.

Ladokblad

Bland mallarna finns även det Ladokblad som ska fyllas i, tas med till framläggningsseminarier och lämnas till examinator för underskrift .

Uppsattsseminarium

På seminariet granskas arbetet av en opponenter kritiskt och konstruktivt i dialog med författaren och övriga som deltar i seminariet. Opponeringen ska utgå ifrån de aktuella bedömningsgrunderna (se nedan). En examinator leder seminariet som går till på följande sätt:

1. Respondenten får först ordet för att berätta om denne har hittat några felaktigheter som den vill påpeka innan opponenter får ordet.
2. Opponenter sammanfattar kortfattat de centrala delarna av uppsatsen på ett icke-värderande sätt. Respondenten får sedan kort kommentera om denne tycker att opponenter har missuppfattat eller missat något i sin sammanfattning. Avsikten är att författaren och opponenter etablerar en gemensam förståelse av texten.
3. Därefter följer själva opponeringen i form av en diskussion mellan opponenter och respondent som bygger på de frågor som opponenter har förberett. Opponenter ska koncentrera sig på väsentligheter, diskutera arbetets struktur och innehåll och inte fastna i detaljer och formaliteter. Författaren ska ges tillfälle att argumentera för sina påståenden i en konstruktiv diskussion. Eventuella detaljer, språkliga felaktigheter och dylikt kan delges utanför seminariet.
4. Auditoriet får möjlighet att ställa frågor.
5. Examinator sammanfattar sina synpunkter på arbetet och diskussionen.

I samband med seminariet betygsätter examinator opponenter- och respondentskap och noterar dessa betyg på studentens Ladokblad.

Examinator meddelar direkt efter seminariet om några omarbetningar eller tillägg behöver göras för att arbetet ska bli godkänt. Studenten har efter seminariet två veckor på sig att åtgärda synpunkterna från examinatorn. Uppsatsen laddas sedan upp under Inlämningar i kursrummet på Lisam för slutgiltig bedömning av examinator samt plagiatkontroll. Först då examineras och graderas uppsatsen formellt.

När uppsatsen är godkänd lämnar studenten det fullständigt påskrivna LADOK-bladet till Malin Åberg som därefter ordnar med inrapportering av resultat.

Elektronisk publicering

Studenten ansvarar själv för att den slutgiltiga versionen av examensarbetet publiceras elektroniskt via Electronic Press. I anslutning till detta måste en publiceringsöverenskommelse också skickas till Malin Åberg. Se anvisningar för detta på Electronic Press hemsida: <http://www.ep.liu.se/exjobb/index.sv.html>. De publicerade arbetena går också att komma åt på internet (<http://liu.diva-portal.org/>).

Ansökan om examensbevis

Masteruppsatsen är vanligen det sista momentet i utbildningen. När alla kurser inklusive uppsatskursen är rapporterade i LADOK är det dags att ansöka om examen. Ansökan sker elektroniskt via Studentportalen alternativt skriftligt på blankett som hämtas på nätet, adress: <http://www.student.liu.se/examen/>

Bedömningsgrunder

Examensarbetet är ett självständigt vetenskapligt arbete som avslutar utbildningen och genom vilket studenterna visar sin förmåga att använda vetenskapliga teorier och metoder för att utforska områden med relevans för det framtida verksamhetsområdet.

All högskole- och universitetsutbildning ska vila på vetenskaplig grund och under hela studietiden ska utbildningen skapa förutsättningar för studentens utveckling av ett kritiskt reflekterande och vetenskapligt förhållningssätt. Utbildningen ska skapa tillfälle att öva och pröva vetenskapligt skrivande och vetenskaplig presentation och därmed förbereda examensarbetet.

Till denna studiehandedning bifogas dokument med de kriterier som används vid bedömning av magisteruppsats respektive masteruppsats i utbildningsvetenskap. Dessa ska vara till stöd i arbetet med uppsatsen och student och handledare bör fortlöpande bedöma och stämma av arbetet med uppsatsen i relation till dessa. Nedan följer bedömningsgrunderna för magisteruppsats respektive masteruppsats.

Kriterier vid bedömning av magisteruppsats inom det utbildningsvetenskapliga området

För att erhålla betyget godkänd gäller följande:

1. Syftet ska vara ämnesrelevant, väl avgränsat, klart och tydligt formulerat. Syftet ska presenteras och motiveras med utgångspunkt i forskningsläget och i relation till aktuella samhällsliga förhållanden och utmaningar.
2. Eventuella forskningsfrågor ska vara klara, tydliga och rymmas inom syftet.
3. De teoretiska begrepp som uppsatsen utnyttjar ska vara lämpliga med hänsyn till syftet och författaren ska visa på en god förståelse av begreppen. Begreppen ska användas på ett konsekvent sätt genom arbetet.
4. Uppsatsen ska påvisa att författaren är förtrogen med aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete inom det område som uppsatsen behandlar.
5. Uppsatsen ska redogöra för forskningsläget genom att referera vetenskaplig litteratur på området. Några av de texter som refereras ska vara granskade genom peer-review.
6. Forskningsmetoden ska vara tydligt beskriven och passande i förhållande till syftet. Det ska vara möjligt att översiktligt följa hur forskningsprocessen gått till.
7. Uppsatsen ska innehålla etiska bedömningar och visa att författaren är medveten om etiska dilemman inom forsknings- och utvecklingsarbete.
8. Studiens resultat och analyser ska presenteras så att de svarar mot syftet och eventuella frågeställningar. Studiens resultat ska diskuteras i förhållande till tidigare forskning.
9. Uppsatsen ska kännetecknas av språklig klarhet.
10. Uppsatsen ska kännetecknas av koherens, det vill säga de olika delarna ska hänga ihop. Det ska finnas en röd tråd genom arbetet.
11. Uppsatsen ska innehålla en kort sammanfattning av dess centrala moment.
12. Referenser och litteraturlista ska utformas enligt något väl etablerat system.
13. Författaren ska visa prov på förmågan att muntligen diskutera sin undersökning.
14. Författaren ska visa prov på förmågan att muntligen kritiskt och konstruktivt granska och diskutera en annan uppsats.

För att erhålla betyget väl godkänd gäller dessutom att:

1. Uppsatsen ska visa att författaren är väl förtrogen med aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete inom det område som uppsatsen behandlar. En stor del av referenserna ska vara artiklar som granskats genom peer-review.
2. Uppsatsen ska kännetecknas av reflexivitet. Författaren ska visa en kritisk distans till sina egna resultat och forskningsmetoder.
3. Uppsatsen ska kännetecknas av god språkbehandling.

Kriterier vid bedömning av masteruppsats inom det utbildningsvetenskapliga området

1. Syftet ska vara ämnesrelevant, väl avgränsat, klart och tydligt formulerat. Syftet ska presenteras och motiveras med utgångspunkt i forskningsläget och i relation till aktuella samhällsliga förhållanden och utmaningar.
2. Eventuella forskningsfrågor ska vara klara, tydliga och rymmas inom syftet.
3. De teoretiska begrepp som uppsatsen utnyttjar ska vara lämpliga med hänsyn till syftet och författaren ska visa på en god förståelse av begreppen. Begreppen ska användas på ett konsekvent sätt genom arbetet.
4. Uppsatsen ska påvisa att författaren är väl förtrogen med aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete inom det område som uppsatsen behandlar.
5. Uppsatsen ska innehålla en genomgång av svensk och internationell forskning av betydelse för det problem som behandlas. Flera av referenserna ska vara artiklar som granskats genom peer-review.
6. Forskningsmetoden ska vara väl underbyggd, tydligt beskriven och passande i förhållande till syftet. Det ska vara möjligt att tydligt förstå hur analysen har gått till.
7. Uppsatsen ska innehålla etiska bedömningar samt visa att författaren är medveten om etiska dilemman inom forsknings- och utvecklingsarbete.
8. Studiens resultat och analyser ska presenteras så att de svarar mot syftet och eventuella frågeställningar, de ska sammanfattas och diskuteras i förhållande till tidigare forskning.
9. Uppsatsen ska kännetecknas av språklig klarhet.
10. Uppsatsen ska kännetecknas av koherens, det vill säga de olika delarna ska hänga ihop. Det ska finnas en röd tråd genom arbetet.
11. Uppsatsen ska innehålla en kort sammanfattning av dess centrala moment.
12. Uppsatsen ska kännetecknas av reflexivitet. Författaren ska visa en kritisk distans till sina egna resultat och forskningsmetoder.
13. Referenser och litteraturlista ska utformas enligt något väl etablerat system.
14. Författaren ska visa prov på förmågan att muntligen diskutera sin undersökning.
15. Författaren ska visa prov på förmåga att muntligen kritiskt och konstruktivt granska och diskutera en annan uppsats.

För att erhålla betyget väl godkänd gäller dessutom att:

1. Uppsatsen ska påvisa att författaren är väl förtrogen med aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete inom det område som uppsatsen behandlar genom att utförligt redogöra för forskningsläget. En övervägande del av referenserna ska vara artiklar som granskats genom peer-review.
2. Uppsatsen ska kännetecknas av god språkbehandling.
3. Beskrivningar av centrala begrepp, metod och det empiriska materialet ska kännetecknas av precision och nyansrikedom.

Kriterier vid bedömning av respondent- och opponentskap

Krav för godkänt respondentskap

Respondenten ska muntligen

1. visa mycket god kännedom om arbetets struktur och innehåll
2. på ett tydligt sätt försvara de val som gjorts i arbetet
3. besvara frågor och synpunkter på ett adekvat och tydligt sätt
4. visa förmågan att tillägna sig relevanta synpunkter från opponent eller andra seminariedeltagare

Krav för godkänt opponentskap

Opponenten ska muntligen

1. visa god kännedom om arbetets struktur och innehåll
2. kunna ställa relevanta frågor om arbetets centrala delar
3. visa förmåga att diskutera arbetets innehåll och yrkesrelevans
4. visa förmåga att diskutera arbetets resultat och slutsatser utifrån teoretiska begrepp eller perspektiv
5. kunna skriftligen sammanfatta examensarbetets och oppositionens innehåll

Kurslitteratur

Obligatorisk litteratur

Enedahl, R. (2016). *Digitala verktyg i akademiska studier. En undersökning av användning av digitala verktyg ur ett studentperspektiv*. Masteruppsats. Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap och lärande.

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn%3Anbn%3Ase%3Aliu%3Adiva-130992>

Grantz, H. (2014). *Handla med handlingskompetens. En kvasiexperimentell studie kring undervisning om hållbar konsumtion*. Magisteruppsats. Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap och lärande. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:756835/FULLTEXT01.pdf>

Hammarsten, M. (2014). *Fritidshemsbarns meningsskapande på oredigerade platser utomhus kring fritidshem*. Masteruppsats. Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap och lärande.

<http://hj.diva-portal.org/smash/get/diva2:765450/FULLTEXT01.pdf>

Mohsen, T. (2016). *De bryter upp och börjar om – invandrade kvinnors deltagande i svenska som andra språk*. Magisteruppsats. Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap och lärande. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-131323>

Referenslitteratur

Alvesson, M. & Sköldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.

Bergström, G. & Boréus, K. (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Borg, E. & Westerlund, J. (2012). *Statistik för beteendevetare*. Malmö: Liber.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur.

Creswell, J., & Plano Clark, V. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks: SAGE

Eriksson Barajas, K., Forsberg C. & Wengström Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap. Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur (Kap. 1-5).

Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.

- Forsberg, C. (2014). *Lär dina studenter att skriva*. Lund: Studentlitteratur.
- Holme, I.M. & Solvang, B.K. (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Kullberg, B. (2014). *Etnografi i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lantz, B. (2014). *Den statistiska undersökningen: grundläggande metodik och typiska problem*. Lund: Studentlitteratur.
- Nilholm, C. (2016). *Teori i examensarbetet—en vägledning för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur.
- Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Repstad, P. (2007). *Närhet och distans: kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1: Policy rörande fusk och plagiat

På senare år har det inom Lärarprogrammets olika delar lagts ökad vikt vid vetenskapligt skrivande. Uppsats- och rapportskrivande återkommer därför som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det parallellt med denna utveckling också skett en ökning av antalet fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.¹

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §):

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars ska bedömas ...²

Enligt Hult och Hult är alltså fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.³

När vi på lärarutbildningen ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.⁴ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många ”snedsteg” vara gränsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1) *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida – och som 2) *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

Långa stycken av en uppsats utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland de uppsatser som blivit fällda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som

¹ Se t.ex. Lärarnas tidning nr. 16 2005.

² Citerat i Hult, Åsa och Håkan Hult. 2003. *Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva?* CUL-rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11.

³ Hult och Hult 2003 s. 11.

⁴ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss av databasen URKUND.⁵ Denna nättjänst kan dock inte svara på om en text är plagierad eller ej, men visar på delar av texten som bör kontrolleras för att kunna avgöra om det rör sig om plagiat.

Kunskapssyn, lärande och didaktik

Till sist kan det vara på sin plats att koppla frågan om fusk och plagiat till kunskapssyn och lärande. Plagiat är ett uttryck för att studenten fokuserar på att klara kurser och få betyg på ett felaktigt sätt. För den student som i första hand vill *lära sig* blir examinationstillfället ett lärtillfälle.⁶ För alla studenter – och kanske speciellt blivande lärare – bör bildning gå före utbildning, och sett från den synvinkeln är själva *skrivprocessen* något av det mest lärorika man kan ägna sig åt.

Ökningen av uppsatsplagiat i skolan ställer också nya krav på dem som läser på Lärarprogrammet. Mycket talar för att dagens och framtidens lärare behöver vara kompetenta användare av informations och kommunikationsteknik och dessutom goda vetenskapliga skribenter och stilister, bl.a. för att kunna känna igen och stävja olika former av plagiat. Men lärare behöver även omfatta och förmedla en kunskapssyn där skrivande som process och lärtillfälle betonas.

Vad händer vid fusk?

Vid misstanke om fuskförsök gör campusläraren en anmälan till kursansvarig jourhavande lärare. Examinator kontakter studenten så snart som möjligt efter tentamenstillfället för att informera om anmälningsgången.

Misstanke om fuskförsök anmäls till universitetets rektor och ärendet behandlas i universitetets disciplinnämnd. Nämnden består av universitetets rektor, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studeranderepresentanter.

En varning eller avstängning från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följden av fuskförsök.

Vid beslut om avstängning meddelas berörda institutioner inom Linköpings Universitet och CSN. Avstängning gäller från och med den dag då beslutet tas.

Universitetet ser lika allvarligt på fusk vid laboration, hemtentamen, uppsatsskrivning etcetera, som på fusk vid skriftlig tentamen.

⁵ URKUND är en skandinavisk databas och nättjänst för att motverka plagiat som har utvecklats i samarbete med pedagogiska institutionen vid Uppsala universitet.

För mer information, se www.urkund.se.

⁶ Hult och Hult 2003 s. 17.